

FATF اولویت اصلی

سیاست خارجی



کوروش احمدی

دیپلمات‌پیشین

اینکه ورای روزمرگی در سیاست خارجی، برنامه‌ها و اولویت‌های دولت پزشکیان در این حوزه چه باید باشد، مدتی است که مورد بحث است. درحالی‌که مشکلات سیاست خارجی کشور مشخص است و تحریم و ناآرامی‌ها در منطقه در رأس آنها قرار دارد، به نظر نمی‌رسد که پرداختن به مسئله تحریم بتواند تا قبل از شروع به کار رئیس‌جمهور جدید آمریکا در بهمن ۴۰۳ به طور جدی در دستور کار قرار گیرد. برخورد منفی دولت بایدن با انتخاب دکتر پزشکیان و تأکید بر مذاکره‌نکردن را باید در پرتو مسائل سیاست داخلی آمریکا و نیز تا حدودی بحران جاری در منطقه دانست. در چنین شرایطی، مذاکرات با دولت آمریکا می‌تواند و باید درباره مدیریت بحران بین دو کشور و جلوگیری از تشدید آن ادامه یابد و ظاهرا تا اطلاع ثانوی راهی جز تلاش برای حفظ و بازتنظیم همان «تفاهم نانوشته» اردیبهشت ۴۰۲ وجود ندارد. درباره مسائل منطقه نیز راه‌حلی فوری متصور نیست، ضمن اینکه دولت چهاردهم باید از تأثیر متقابل مسائل منطقه‌ای و تحریم بر هم آگاه باشد و بداند که پرداختن به یکی مستقل از دیگری ممکن نیست و نیز به هر حال یک توافق تک‌موضوعی با آمریکا مانند برجام نمی‌تواند دیرپا باشد. در شرایطی که ممکن است انجام کار فوری چندانی در دو حوزه اشاره‌شده مقدور نباشد، تمرکز دولت جدید می‌تواند فعلا بر نهایی‌کردن اف‌ای‌تی‌اف باشد. با توجه به اینکه مناظره‌های انتخاباتی با وضوح بیشتری نشان داد که مسائل جناحی مانع اصلی بر سر راه پذیرش برنامه عمل اف‌ای‌تی‌اف برای ایران است، هرگونه پیشرفتی در این زمینه و تخفیف مشکلات جناحی از این طریق می‌تواند گامی مهم در راستای پرداختن به مسئله تحریم و مسائل منطقه‌ای در آینده هم باشد.

۴۳
ادامه‌در صفحه ۹

یادداشت

از «فرود» سخت تا «فرز» سخت!



امیرثامنی

حادثه دردناک «فرود» سخت بالگرد رئیس‌جمهور شهید و همراهان ایشان در انتهای اردیبهشت سال جاری را شاید بتوان به استعاره‌ای از ناکامی دولت‌های ۲۰ سال اخیر کشور در مسیر پروازی حرکت کشور به سوی چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ تعبیر کرد. طبق چشم‌انداز ما قرار بود یک سال بعد یعنی در سال ۱۴۰۴ «کشوری باشم توسعه‌یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه (۱۷ کشور منطقه چشم‌انداز) با هویت اسلامی و انقلابی، الهام‌بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل»، ولی آنچه در واقعیت اتفاق افتاد، این بوده که کشور ما مطابق با شاخص‌های مختلفی مانند تولید ناخالص داخلی، درآمد سرانه، سطح رفاه جامعه و… از کشورهایی مانند ترکیه، عربستان، امارات و قطر (و به‌زودی از پاکستان، عمان، جمهوری آذربایجان و گرجستان) جا مانده و قرارگیری اقتصاد کشور در باتلاق «تحریم‌های خارجی» و «ناکارآمدی‌ها و سوءمدیریت‌های داخلی» روزبه‌روز ما را از این هدف بسیار بلند، دور و دورتر خواهد کرد، چرایی «فرود سخت» پرواز کشور در مسیر چشم‌انداز ۱۴۰۴ دو علت اصلی داشته است که اگر آن را به‌درستی مفاهمه کنیم، برای عبور از تنگنای فعلی و حرکت به سوی چشم‌انداز آتی کشور، قطعاً «فرازی سخت» خواهیم داشت:

در ۲۰ سال اخیر دولت دچار دگردیسیی درخورتوجهی شده است. قرار بود دولت متمرکز و همه جا حاضر با ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ و بعدها سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به‌تدریج از ماهیت «قیم‌مایی» و «صدی‌گری» تاریخی آن به «تنظیم‌گری» و «تولی‌گری» یک دولت چابک و توسعه‌گرا متحول شود…

۴۳	هشتمه ۹ مرداد ۱۴۰۳	۴۳
۴۴	۲۴ محرم ۱۴۴۶	۴۴
۴۵	۳۰ جولای ۲۰۲۴	۴۵
۴۶	سال بیست‌ویکم	۴۶
۴۷	شماره ۴۸۹۰	۴۷
۴۸	۲۰ هزار تومان	۴۸
۴۹	صفحه ۱۲	۴۹

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: غایبان تحلیف امروز و گزارشی از ترمیم روابط تهران با قاره سبز به‌عنوان یکی از اولویت‌های سیاست خارجی • رئیس‌جمهور ونزوئلا الگوی انتخابات ۲۰۱۸ را تکرار کرد •

امروز پزشکیان تحلیف می‌شود؛ در گام بعد دولت باید از پیچ تایید صلاحیت وزرای کابینه چهاردهم در مجلس عبور کند

تقاطع پاستور و بهارستان



این گزارش را در صفحات ۴ و ۵ بخوانید. عکس: باشگاه خبرنگاران جوان

واکاوی پیامدهای تلخ بی توجهی به خشک‌سالی و هنجارهای ملی درباره آب در گفت و گو با سخنگوی صنعت آب کشور

هشدار برای انتقام طبیعت

یادداشت

معاشران گره از زلف یار باز کنید



کمال فریدزاده

تا مردی از خویش برین آید و کاری بکند تا همین‌جای کار می‌توان گفت بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌شنوم… قدر بدانیم چراکه قرار است کسی را به ریاست بنشانیم که برای اولین‌بار همه ما می‌خواهیم به او بیاومزیم (چون فکر می‌کنیم با دیگران فرق دارد و دوستش داریم) و طرفه آنکه او نه‌تنها اخم به ابرو نمی‌آورد، خشم، دلش را نمی‌گیرد، بلکه لب به خنده می‌کشاید و می‌گوید با من حرف بزنید. بیشتر بگویید. آرام نگیرید. راستی مگر داشته‌ایم، مگر داریم؟ که کسی از بنای قدرت دریچه بکشاید و ما هم بر سرش فریاد بزنیم از محبت و کلام حمایت تا داد اعتراض و شکایت و او ببیند و بشنود و آرام (با دل خونین لب بیاور همچو جام)، دست بر سینه، کرنش کند و بر عظمت چنین مردمی، تعظیم کند؟ کاش قدر بدانیم و حد نگه داریم (کزه شکرش بدر آید).

یادداشت

واهمگرایی حکیمانه در سیاست خارجی دولت چهاردهم



سیدمحمدحسینی

سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در عربستان سعودی

هفته گذشته در یادداشتی دال مرکزی گفتمان دولت چهاردهم را بر اساس بیکربندی گزاره‌های گفتمان دکتر پزشکیان در ایام تبلیغات انتخاباتی، «همگرایی برای ایران» پیشنهاد کردم. همگرایی در داخل، ناظر بر وحدت مسئولان برای حل مشکلات کشور و کاهش شکاف میان دولت و ملت است و جهت خارجی ناظر بر تعامل عزتمندانه با کشورهای غیرمتخاصم و تعادل‌بخشی در توسعه روابط با بلوک شرق و غرب است. بر این اساس دولت چهاردهم در عرصه سیاست خارجی نیز نیازمند یک دال مرکزی گفتمانی است که جهت‌گیری دولت چهاردهم در منطقه و نظام بین‌الملل را تعیین می‌کند. این دال مرکزی می‌تواند «واهمگرایی حکیمانه» باشد که در بطن خود عزت، حکمت و مصلحت را دربر می‌گیرد. پیش از تبیین این مفهوم به عنوان دال مرکزی و راهبرد عمل‌گرایانه سیاست خارجی ایران در دولت چهاردهم ذکر چند مفروض ضروری است:

۱- جهت‌گیری سیاست خارجی ایران: اصول کلی سیاست خارجی ایران، موضوعی حاکمیتی است و دولت‌ها ذیل این اصول در سیاست خارجی عمل می‌کنند اما تجربه عملکرد دولت‌های گوناگون در جمهوری اسلامی نشان می‌دهد «جهت‌گیری سیاست خارجی» توسط دولت‌ها تعیین می‌شود و اتفاقاً نهاد‌های حاکمیتی نیز با حفظ اصول، با جهت‌گیری دولت‌ها در سیاست خارجی همراهی می‌کنند.

۲- عزت، حکمت، مصلحت: راهنمای سیاست خارجی دولت‌ها در جمهوری اسلامی سه اصل «عزت، حکمت و مصلحت» است. دکتر پزشکیان نیز در مناظرات انتخاباتی بارها بر این سه اصل تأکید کردند و سیاست خارجی دولت خود را مبتنی بر این سه اصل خواندند.

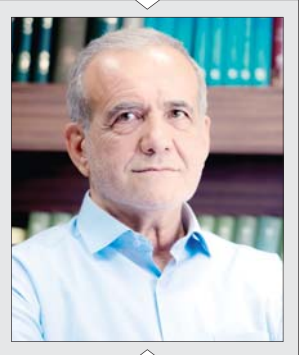
۳- تعامل عزتمندانه: راهبرد تعاملی با کشورهای همسایه، جهان اسلام و دولت‌های غیرمتخاصم توسط همه دولت‌ها طی ۴۵ سال گذشته دنبال شده است، اگرچه در دولت‌های مختلف این راهبرد شدت و ضعف داشته است. دکتر پزشکیان نیز در مناظرات بر روابط تعامل‌جویانه با کشورهای منطقه و نیز کشورهای غربی و شرقی غیرمتخاصم تأکید کردند. یکی از انتقادهای ایشان از سیاست خارجی دولت سیزدهم، عدول از تعادل‌بخشی در روابط خارجی و تمرکز بر روابط با بلوک شرق بود که منجر به اعطای امتیازات غیرمتصفانه به چین در بطن شبکه تحریمی آمریکا علیه ایران شد.

۴- تناقض مبارک در سیاست خارجی ایران: تجربه ۴۵ سال سیاست خارجی ایران نشان می‌دهد جمهوری اسلامی ایران



جزئیات کامل مراسم تحلیف مسعود پزشکیان

۲



محمد بحرینیان؛ اشتباهات سیاست‌گذاری در ۶۰ سال گذشته، بالغ بر ۵ هزار میلیارد دلار را هدر داده است

برگزیده‌ها



محمد بحرینیان؛ اشتباهات سیاست‌گذاری در ۶۰ سال گذشته، بالغ بر ۵ هزار میلیارد دلار را هدر داده است

خسارت خطا

۴

مهدی فصیحی‌هرندی، پژوهشگر مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، خبر داد:

تأمین آب آشامیدنی ۸ میلیون روستایی از تانکرها

۴

رئیس دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه خوارزمی

کیفیت آموزش و پرورش نامطلوب است



۸

یادداشت

خانه روشن



حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

«او در ما بسود، نوباربان‌مان می‌کرد اگر بودش. هم‌خانه بوی پونه لب جویبارش کرده‌ایم ما»

(خانه روشن، هوشنگ گلشیری)
۱- مراسم تفریذ و تحلیف دکتر پزشکیان و آغاز به‌ کار دولت چهاردهم مصادف است با صدوهمدهمین سالگرد نهضت مشروطه در ۱۴ مرداد۱۲۸۵. جنبشی قانون‌خواهانه،عدالت‌طلبی و آزادی‌طلبانه، نهضتی که نه‌ یک پروژه بلکه برسوه و فرابندی بود با‌ اوج و حضیض‌هایی که همچنان ادامه دارد و هنوز آن را زندگی می‌کنیم؛ چراکه به‌ روش دکتر فریدون آدمیت، مسئله عمده این جنبش مانند دیگر نهضت‌های مشروطه‌خواهی، نه فقدان آرمان و مقصد حرکت بلکه «مسئله عمده تحقق‌بخشیدن به آرمان‌ها و

گذر از سنگلاخی است که همیشه بنیادهای کهن فراراه تحول و ترقی به وجود می‌آورد» (مجلس)
اول بحران آزادی). جوهر و منطق مشروطیت یا «کنستی‌توسپون»، حکومت مطلق قانون است. قانون نه‌فقط در معنای صرف نظم و امنیت بلکه قواعد و قوانین مشخصی که حدود قدرت دولت و دستگاه‌های آن را در چار‌چوب حق آزادی و انتخاب جامعه در ساختاری رقابتی و نه انحصاری ترسیم و مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی را جایگزین اطاعت و شبان‌رزمی می‌کند. یکی از حوادث تاریخی که جنبش اصیل مشروطه را در کشورمان شکل داد، دقیقا خلا همین اصول مبنایی در رابطه دولت و ملت بود. چنان‌که به سبب دخالت دولت در امور ازراق و ازجمله قند و کرانی آن، عده‌ای از تجار قندفروش اقدام به احتکار و افزایش قیمت آن کردند (از منی پنج قران به هفت قران) و حاکم تهران (علاءالدوله) عده‌ای از آتسان و ازجمله تاجر محترم و پیر و سیدی به نام سیدهاشم را به چوب بست، حادثه‌ای که زنجیر‌های از اعتراض‌ها و مخالفت‌ها را به دنبال داشت و در پیوند با سایر نارضایتی‌ها و بی‌عدالتی‌ها در حوزه‌ها و سطوح مختلف دیگر، در نهایت منجر به صدور فرمان

مشروطه با محوریت حاکمیت «قانون» (تشکیل مجلس شورای ملی) از سوی مظفرالدین‌شاه شد.

۴۳
ادامه‌در صفحه ۹

واهمگرایی حکیمانه چه نقشه راهی برای دولت چهاردهم تجویز می‌کند؟

۱- دولت چهاردهم باید در سطح منطقه و سطح نظام بین‌الملل به دنبال راهبرد توأمان واکرایی (Divergence) و همگرایی (Convergence) در قالب نقشه راهی عملیاتی و هوشمندانه باشد.